

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DUS-III.059.5.2024.AO

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na wystąpienie znak: K10INT1213 przesyłające interpelację wniesioną przez Panów Posłów Michała Kołodziejczaka i Adriana Witczaka w sprawie pakietu mobilności, w oparciu o stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uprzejmie informuję.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230, z późn. zm.), dalej zwaną u.s.u.s., to Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który działa na podstawie jej przepisów, jest zobowiązany do realizacji przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności stwierdzenia i ustalania obowiązku ubezpieczeń społecznych, wymierzania i pobierania składek oraz ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Obowiązkiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest m.in. ustalenie, czy płatnik składek prawidłowo dokonał zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prawidłowo obliczył składki za zgłoszone osoby oraz jakie powinny być podstawy wymiaru składek, od których zostały naliczone składki za te osoby. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zobowiązany do podejmowania postępowań wyjaśniających lub przeprowadzania kontroli u płatników składek, które zmierzają do ustalenia prawidłowych danych w zakresie zgłaszania do ubezpieczeń, obliczania składek dokonywanych przez płatników składek oraz w zakresie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych ubezpieczonych, za których ustala prawo do nich płatnik składek.

Kontrola płatnika składek jest poprzedzona analizą prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania przez płatników składek działalności gospodarczej. Wynika to z przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców. Zgodnie z nią kontrole planuje się i przeprowadza po uprzednim dokonaniu analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej. Analiza obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe.

Kontrolę płatnika składek będącego przedsiębiorcą można przeprowadzić bez dokonywania tej analizy jedynie w przypadku, gdy organ kontroli poweźmie uzasadnione podejrzenie:

- a) zagrożenia życia lub zdrowia,
- b) popełnienia przestępstwa lub wykroczenia,
- c) popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego,
- d) innego naruszenia prawnego zakazu lub niedopełnienia prawnego obowiązku
- w wyniku wykonywania działalności gospodarczej objętej kontrolą.

Odnosząc się do poszczególnych pytań Panów Posłów dodatkowo informuję:

Ad 1.

Odpowiadając na pytanie dotyczące rekomendacji wzmożenia przeprowadzanych kontroli przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wyjaśniam, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki

Społecznej nie zalecał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wzmożenia kontroli dotyczących przedsiębiorców z branży transportowej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, dokonując wyżej omówionej analizy prawdopodobieństwa naruszenia przepisów u.s.u.s., sam wdrożył odpowiednie działania w tym zakresie. Podkreślenia przy tym wymaga, że w świetle obowiązujących przepisów prawa wyłączone jest wydawanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wiążących wytycznych i poleceń przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego jako ministra nadzorującego działalność tego podmiotu.

Ad 2.

Odnosząc się do pytania dotyczącego wpływów ze składek ZUS w latach 2022-2023 od firm transportowych, przedstawiam poniżej dane przekazane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dotyczące wpływów z tytułu składek pochodzących od płatników składek prowadzących działalność w ramach transportu drogowego towarów (kod PKD 4941.Z).

ROK	Kwota (w mln zł)
2022	9 805,9
2023	11 849,5

Ad 3.

Odpowiadając na pytanie dotyczące liczby przeprowadzonych kontroli w firmach transportowych w 2023 r. w powiecie tureckim jak i w całej Polsce oraz kar nakładanych na płatników składek, którzy nie wywiązują się ze swoich obowiązków, poniżej przedstawiam dane dotyczące liczby kontroli przeprowadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych u płatników składek wykonujących transport drogowy towarów (PKD 49.41.Z).

WOJEWÓDZTWO	LICZBA KONTROLI
DOLNOŚLĄSKIE	52
KUJAWSKO-POMORSKIE	75
LUBELSKIE	63
LUBUSKIE	26
ŁÓDZKIE	65
MAŁOPOLSKIE	65
MAZOWIECKIE	123
OPOLSKIE	26
PODKARPACKIE	47
PODLASKIE	52
POMORSKIE	46
ŚLĄSKIE	85
ŚWIĘTOKRZYSKIE	24
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	47
WIELKOPOLSKIE	91
ZACHODNIOPOMORSKIE	38
SUMA	925

Z przekazanych przez ZUS informacji wynika, że w powiecie tureckim w 2023 r. zostały przeprowadzone 2 kontrole płatników składek prowadzących działalność gospodarczą określonych kodem PKD 49.41.Z – Transport drogowy towarów.

Powyższe dane potwierdzają, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadza kontrole u płatników składek w tej branży. Płatnik składek jest zobowiązany do złożenia dokumentów

zgodnych z ustaleniami kontroli, a także dopłacenia brakujących składek w przypadku takich ustaleń.

Natomiast odnosząc się do kwestii pociągnięcia do odpowiedzialności płatników składek z branży transportowej uprzejmię informuję:

Przepisy u.s.u.s. zawierają regulacje prawne, na podstawie których, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może wnioskować do sądu o wymierzenie kary grzywny. Podstawą do skierowania wniosku do sądu, jest między innymi udaremnianie lub utrudnianie prowadzenia kontroli płatnika składek, jak również brak dopełnienia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w przewidzianym przepisami terminie, czy też brak zgłaszania wymaganych ustawą danych lub zgłaszanie nieprawdziwych danych albo udzielanie w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmowa ich udzielenia. Kara jaką może wymierzyć sąd to grzywna do wysokości maksymalnie 5000 złotych.

W 2023 r. oddziały ZUS skierowały do sądów 1342 wnioski¹.

Wyszczególnienie	Liczba wniosków skierowanych do sądu w roku 2023	Liczba wniosków oddalonych przez sąd w roku 2023	Wnioski pozytywnie rozpatrzone przez sąd w roku 2023	
			liczba	kwota w zł
OGÓŁEM	1 342	29	1 131	1 681 230,00
II O/ZUS w Poznaniu ²	119	0	85	102 270,00

Przepisy u.s.u.s. przewidują możliwość wymierzenia przez ZUS dodatkowej opłaty płatnikowi składek w razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości. Jest to sankcja za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku opłacenia składek. Opłata dodatkowa stanowi w całości przychód Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym zarządza ZUS. Przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 100% nieopłaconych składek.

W 2023 r. ZUS wydał 1606 decyzji³ płatnikom składek w zakresie opłaty dodatkowej.

Wyszczególnienie	Liczba decyzji wydanych w roku 2023	Decyzje uprawomocnione w roku 2023	
		liczba	kwota opłaty w zł
OGÓŁEM	1 606	1 413	1 126 559,15
II O/ZUS w Poznaniu	0	0	0

Ponadto, od składek nieopłaconych przez płatnika w terminie należne są odsetki za zwłokę, naliczane na zasadach i w wysokości określonych przepisami Ordynacji podatkowej. Zarówno opłatę dodatkową, jak i należne odsetki finansuje płatnik składek w całości, z własnych środków.

Przy czym nie można wobec płatnika będącego osobą fizyczną zastosować podwójnej sankcji za ten sam czyn, tj. w przypadku gdy sąd wymierzy mu karę grzywny z tytułu nieopłacenia składek lub opłacenie ich w zaniżonej wysokości, ZUS nie może za ten sam czyn obciążyć go opłatą dodatkową.

¹ Brak danych dotyczących płatników składek prowadzących działalność w zakresie transportu (PKD 49.41.Z – Transport drogowy towarów)

² II Oddział ZUS w Poznaniu jest właściwy do obsługi płatników składek mających siedzibę w powiecie tureckim.

³ Brak danych dotyczących wymierzania opłaty dodatkowej płatnikom składek prowadzącym działalność w zakresie transportu (PKD 49.41.Z – Transport drogowy towarów),

Ad 4.

Odnosząc się do pytania dotyczącego ewentualnych strat w składkach na ubezpieczenia społeczne z tytułu unikania ich odprowadzania przez nieuczciwych płatników wyjaśniam, że Ministerstwo, ani Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie dysponują danymi, które pozwoliłyby przeprowadzić oszacowanie zmniejszenia wpływów z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych spowodowanych nieprawidłowościami w zakresie deklarowania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz opłacania składek na te ubezpieczenia przez płatników składek prowadzących działalność w zakresie transportu międzynarodowego za zgłaszanych przez siebie pracowników wykonujących prace w tym zakresie. W szczególności właściwe przepisy dotyczące klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy nie zawierają odrębnego kodu wykonywanego zawodu, co mogłoby pozwolić rozróżnić kierowców pracujących w transporcie krajowym oraz międzynarodowym, a tym samym określić płatników rozliczających składki za tych ubezpieczonych.

Ad. 5

Odpowiadając na pytanie dotyczące planowanych działań dotyczących zmian zasad wyliczania wynagrodzeń kierowców wyjaśniam, że właściwym w zakresie wdrażania zmian związanych z Pakietem Mobilności, a w szczególności prowadzeniem prac legislacyjnym w zakresie ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym, ustawy o czasie pracy kierowców oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 209) oraz ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1523), było i jest Ministerstwo Infrastruktury, jako urząd obsługujący ministra właściwego w zakresie transportu (dział administracji rządowej).

Po wdrożeniu ww. przepisów pracownicy Ministerstwa brali udział w pracach Ministerstwa Infrastruktury nad przygotowaniem odpowiednich wyjaśnień kierowanych do przedsiębiorców z branży transportowej, np. informatora „Wyjaśnienia dotyczące uproszczenia zasad wynagradzania kierowców, po zmianach wprowadzonych przepisami ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym”.

Przedstawiciele Ministerstwa brali również udział w spotkaniu zorganizowanym w styczniu br. przez Ministerstwo Infrastruktury w sprawie postulatów przedsiębiorców zrzeszonych w Zachodniopomorskim Stowarzyszeniu Przewoźników Drogowych, które dotyczyło m.in. kwestii wysokości składek na ubezpieczenia społeczne oraz ponoszone przez pracodawców koszty z tego tytułu, po wprowadzeniu Pakietu Mobilności.

W imieniu Ministry Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej informuję również, że przedstawiciele Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej będą nadal współpracować z Ministerstwem Infrastruktury w zakresie przepisów dotyczących szczegółowych rozwiązań dotyczących pracowników zatrudnianych przez przedsiębiorców z branży transportowej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/